

NGHI LỄ MIBU NO HANA TAUE VÀ VAI TRÒ CỦA CỘNG ĐỒNG TRONG VIỆC BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA

PHẠM KHÁNH TRANG*

Nhật Bản được biết đến là một đất nước có nền văn hóa lâu đời, với nhiều di sản văn hóa nổi tiếng trên khắp thế giới. Bên cạnh một hệ thống di sản văn hóa vật thể đồ sộ thì di sản văn hóa phi vật thể, văn hóa dân gian của Nhật Bản cũng hết sức phong phú. Trong đó có hệ thống lễ hội, nghi lễ, sinh hoạt tín ngưỡng,... độc đáo diễn ra quanh năm. Mỗi lễ hội đều bắt nguồn từ các tập quán, tín ngưỡng, nhu cầu văn hoá, tâm linh, thực hành nghi thức nông nghiệp hoặc tái diễn các sự kiện lịch sử và văn hóa truyền thống của một địa phương.

Một trong những di sản văn hóa đặc sắc, đó là nghi lễ Mibu no Hana Taue, một nghi lễ nông nghiệp được tổ chức bởi người dân ở làng Mibu và Kawahigashi, thị trấn Kitahiroshima, tỉnh Hiroshima, Nhật Bản. Đây là một thực hành mang tính xã hội mà trong đó, người dân cầu nguyện thần linh về sự an toàn trong sản xuất nông nghiệp (nghi lễ được xếp vào loại hình phong tục, tập quán thuộc tài sản văn hóa dân gian (theo Khoản 3, Điều 2, Chương I của Luật bảo vệ tài sản văn hóa 1950 của Nhật Bản).

Trong phiên họp vào ngày 27 tháng 11 năm 2011 ở đảo Bali, Indonesia, Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa (UNESCO) của Liên hợp quốc đã công nhận Mibu no Hana Taue là di sản văn hóa phi vật thể đại diện cho nhân loại. Để được công nhận, nghi lễ Mibu no Hana Taue đã phải đáp ứng đầy đủ 5 tiêu chí cần thiết khi nộp hồ sơ đề cử lên UNESCO, đó là:

Tiêu chí 1: Mibu no Hana Taue được bảo tồn và lưu truyền bởi những người nông dân và người dân địa phương của làng Mibu và Kawahigashi, những

người công nhận nghi lễ như một phần di sản văn hóa của họ và là nguồn gốc của sự ý thức về bản sắc và sự kế tục.

Tiêu chí 2: Sự công nhận Mibu no Hana Taue là di sản văn hóa phi vật thể đại diện cho nhân loại sẽ góp phần vào việc nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của di sản văn hóa phi vật thể và thúc đẩy sự hiểu biết lẫn nhau giữa những người tham gia thực hành trong những nghi lễ tương tự.

Tiêu chí 3: Các biện pháp bảo vệ gần đây phải chứng minh được sự ủng hộ của cộng đồng, trong khi đó, các biện pháp trong tương lai như tư liệu hóa, các hoạt động giáo dục có thể đảm bảo khả năng tồn tại của di sản.

Tiêu chí 4: Việc đề cử lên Unesco phải có sự nhất trí và cam kết của cộng đồng dân cư địa phương, cùng với sự hợp tác tích cực của Hiệp hội Bảo tồn Mibu no Hana Taue.

Tiêu chí 5: Cùng với sự tham gia và đề cử của các hiệp hội có liên quan, từ năm 1976, nghi lễ Mibu no Hana Taue được kiểm kê và lưu giữ trong hệ thống Bảo tồn quốc gia của Cục Tài sản văn hóa Nhật Bản như một tài sản văn hóa dân gian quan trọng.

Mibu no Hana Taue được tổ chức vào ngày Chủ nhật đầu tiên của tháng 6 hàng năm, sau khi vụ mùa xuân kết thúc.

Vào ngày thực hiện nghi lễ chính, dân làng tập trung ở một cánh đồng lúa để cùng nhau thực hiện một loạt hoạt động của nghi lễ. "Nhân vật" không thể thiếu trong nghi lễ là những chú bò đực, chúng được đưa đến đền Mibu để trang trí đẹp đẽ với một bộ yên được thiết kế công phu gọi là Hanagura và một vòng cổ sặc sỡ. Các Omouji - người điều khiển con bò đầu tiên sẽ mở đầu nghi lễ bằng việc dẫn đầu những chú bò đực thực hiện những luống cày

* Cục Di sản văn hoá